

Nógvar gitingar um Golfkríggjð:

Gorbatjov vinnur friðin — Bush kríggjð og Saddam Hussein bjargar skinninum

Eitt sovjetískt friðaruppskot kann spara fleiri hundradtúsund mannlív, men treytin er, at Saddam Hussein verður sitandi sum leiðari í Irak — eftir at hann treytaleyst hefur tikið seg úr Kuwait. Hvat sigur ST til hetta, hvat sigur George Bush. Fæst endi á kríggjum nú, og Irak treytaleyst tekur seg úr Kuwait, hefur Bush tá ikki vunnið kríggjð! Men sleppur Saddam Hussein at varðveita vald sitt eftir krígglok, er hann tá ikki veruligi vinnarin, tí hann tordi at seta seg upp imóti USA, uttan at missa hendið og valdið! Og verður tað Gorbatjov, sum fær friðin í lag, er hann tá vinnarin av friðinum!

Hetta eru nakrír av mest avgerandi spurningunum, sum politikarar og eygleiðarar kring allan heimin seta sær í hesi løtu. Neyvan nakrantíð í nýggjari tíð hefur diplomatískt friðarvirksemi verið so avgerandi og spennandi.

Nær tað skal vera kunnu vit fáa at vita, um kríggjð í Golfinum verður steðgað ella tað verður hert enn meira.

Í Bagdad, Teheran, Moskva, Washington og øðrum býum kring knøttin viðgera stjórnsleðararnir seinasta friðarútskiptið frá sovjetiska forsetanum. Enn veit almenningurin ikki, hvat uppskotið inniheldur, og enn vita vit heldur ikki, hvat Saddam Hussein og George Bush fara at siga til tað.

Spurningurin er størri enn nakrantíð. Skal heimurin uppliva størsta bardagan síðani seinna heimskríggj — ella fara vit at siggja fyrsta stigði móti varandi friði í Miðeystri!

Spurningarnir eru nógvir — og svarini við. Men enn er alt gitingar.

Kríggjð hefur nú varað í góðan mánað, og hóast Saddam Hussein enn ikki hefur givið seg yvir, so tykist irakiska stríðsmegin at vera sera illa fyri eftir tey áhaldandi bumbuálopini. Tað eru teir, sum halda, at irakiska stríðsmegin er so illa fyri, nú bumbingarnar í Irak og í Kuwait hava havt so stóra ávirkan, at Saddam Hussein er á einum vegamóti, har hann má gera upp við seg sjálfan, um hann vil ofra fleiri hundradtúsund hermenn og kortini tapa kríggjð og missa allar møguleikar at verða sitandi sum leiðari í Irak.

Og nú teir sameindu

gjördu klárt til tann stóra landbardagan tóku russarar enn eitt stig til at tosa Saddam Hussein til rættis. Hann var skjótur at taka imóti sovjetisku friðarroyndini og lata umheimin vita, at Irak nú er tilreiðar at taka seg úr Kuwait. Síðani fylgdu við fleiri treytir, sum fingur Bush at kalla uppskotið fyrri eitt svindulnummar. Men síðani hava irakiskir politikarar gjørt vart við, at hetta ikki eru treytir sum so, men meira at meta sum ein ynskilisti yvir spurningar at viðgera eftir kríggjð.

Russarar, sum í mong ár hava havt sera gott samband við Irak og hava átt ein týðningarmiklan leiklut í Miðeystri — men hava mist hann, síðani Gorbatjov kom til valdið — vilja nú royna seg sum meklarar og harvið vinna nakað av stöðu síni aftur í økinum. Kann Gorbatjov vinna friðin, meðan teir sameindu vinna kríggjð, so kann hetta fáa stóran týðning fyrri Gorbatjov og innviðapolitikar hansara eisini. Høgraheykarnir í Moskva og serliga leiðslan í stríðsmegini heldur lítið um amerikonsku hjáveruna í Miðeystri og sær helst, at amerikanarar taka seg heilt úr økinum.

Men alt veldst nú um, hvat Saddam Hussein sigur. Og hvat Bush og hansara sameindu fara at svara. Týska blaðið Bild visti í gjár at siga frá innihaldinum í friðarroyndini. Irak skal treytaleyst taka

seg úr Kuwait, og afturfyrri skulu russarar tryggja, at Saddam Hussein varðveitir politiska og hernaðarliga vald sitt í Irak.

Amerikanarar hava ikki gjørt viðmerkingar til uppskotið, men vísa á, at kríggjð heldur fram, og at landbardagin nærkast. Bush fer helst at koma við sínum útsæli, so skjótt sum Saddam Hussein er komin við sínum.

Torfør stöða

Flest allir eygleiðarar halda, at Bush forseti kann koma í eina sera torføra stöðu, um Saddam Hussein gongur við til sovjetiska friðaruppskotið. Tí tað gongur bert einum parti av amerikonsku ynskjunum á móti, nevniliga at irakar taka seg úr Kuwait. Hin parturin, sum ST-samtyktirnar ikki beinleiðis fevna um: at Saddam Hussein skal sleppa at varðveita vald sitt, er helst ein beiskur biti at svelja hjá Bush. Spurningurin er so, hvat ST-tryggarráðið fer at siga til uppskotið, og hvat amerikanarar tá fara at gera. Tað kann henda, at amerikanarar ikki vilja gevast, nú teir halda seg næstan hava vunnið á Saddam Hussein. Tað kann eisini henda, at split kemur í millum teir sameindu um henda spurningin, og at russarar fara at leggja so stórt trýst á USA, at Bush verður noyddur til at góðtaka eina slíka friðarætlan.

UTTAN

EFTIR

Jan Müller skrivur

Enn er alt gitingar.

Men tekur hann ikki undir við umrødda uppskotinum eftir at bæði irakar, iranar, russarar og aðrar tjóðir hava viðmælt tað, so kann tað fáa avleiðingar fyrri viðurskiptini millum bæði stórveldini. Og tað er kanska júst hetta, sum Saddam Hussein ynskir: at seta kila millum tey bæði stórveldini og fáa russarar í sín part. Tá er hann veruligi sigursharrin í arabiska heiminum, eisini eftir at ein stórir partur av stríðsmegi hansara er oyðiløgd og Irak við.

Umframt russarar eru eisini iranar við í friðarroyndunum. Eisini teir kunnu vinna nógv, endar kríggjð nú. Iran ynskir at fáa meira at siga í økinum, og kunnu iranar saman við russum forða fyrri, at oyðileggingin av Irak heldur fram, so er greitt, at Iran fer at vinna stóra virðing millum arabarar sum heild.

Nú er tað so upp til Saddam Hussein og George Bush at avgera, um kríggjð skal enda. Bert fáar viðmerkingar eru komnar til uppskotið frá amerikanarum og bretum, sum helst siggja at kríggjð endar við at Saddam Hussein missir vald sitt.

— USA er eitt sera opið samfelag. Amerikanarar ynskja einfaldar loysnir, men tað finnst ikki einfaldar loysnir í stríðnum í Golfinum, segði ein bretscur professari í samfelagsfrøði við BBC í gjár. Við hesum sipaði hann til, at amerikanarar halda seg hava fullan rætt til at krevja Saddam Hussein frákyrdan eftir kríggjð. Men hetta er bara ikki so einfalt sum amerikanarar halda. ST-samtyktirnar siga einki beinleiðis um hetta, hóast tær siga nakað um, at teir, ið hava ábyrgdina av oyðileggingunum í Kuwait, eisini skulu standa til svars fyrri teimum. Hvat við oyðileggingunum í Irak, verður spurt. Hver skal hava ábyrgdina av teimum!